

BNV

Szerszámok, kisgépek

A BNV szakosításának megfelelően a szerszámok mellett bemutatják a vásáron a szerszámok, a kisgépek és az automatikai eszközök azéles választékát — közölte csütörtöki sajtótájékoztatóján Deák László, a Szerszám- és Képzéskészítő Vállalat vezérigazgatója. Maga a vállal-

at újdonságként bemutatja azokat az elemekből összeépíthető készülékeket, szerszámokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a korábbi több hónapos „felszerszámozási” idő helyett néhány óra alatt a felhasználók rendelkezésére álljon a termeléshez fontos készülék.

Bútor-gyártás

A divatjamúlt bútorok gyártását abbahagyja, s helyettük korszerű, a lakberendezési divat változásaihoz igazodó termékek gyártását kezdi meg az idén a győri Cardo Bútorgyár. Újdonság a Dorka gyártmánycsalád, darabjai variálhatók, és egymásfél szobás lakás berendezésére alkalmasak. A Dorkából az első fél évben 125 garnitúra készül.

A másik újdonság a Főnix lakószoba továbbfejlesztett változata, a Főnix II. A bútor tervezője figyelembe vette a házgyári lakások méreteit, és a mennyezetig érő szekrényekkel kihasználja a lakások teljes belmagasságát.

(MTI)

Ha van kedve...

Egytől egyig ifjak voltak, akik körülöttem ültek, szolid beszélgetés folyt — a művelődésről. Aki som-más véleménnyel egy csapásra felpezsdítette a vitát, maga is huszonéves. Azt mondta: „a fiataloknak nincs kedvük művelődni”. Aki dolgozik, elfárad — azért. Aki tanul, nem jut ideje, meg a tanulás is elkívánja az energiát. És egyáltalán, aki fiatal, szórakozni kíván, „kikapcsolódní”: hiába is török magukat elszánt népművelők, ifjúsági vezetők, mindenféle szervezetek, hogy munka és tanulás után még nap mint nap „bekapcsolják” a klubba, előadásra, önképzőkörbe, szavalóestre, vitára — hogy a művészetekkel ismerkedésről ne is beszéljünk.

Nagyon könnyű az ellenérveket sorjáz-tatni. De azért van abban igazság, hogy a fiatalok (meg az idősebbek) művelődése: kedv kérdése is. Abban a pillanatban, amikor ki-ki a számára megfelelő „kínálat” találkozik, amikor a művelődés alkalmi és módjai közül „magának valót” talál — valahogy megjön a kedve. Az igény ugyanis, gyengébben vagy erősebben, de él: az ember „érje el önmagát”, szépitse, jobbjítsa, teljesítse.

Mármint: miért lennének másfélények, akik ma fiatalok? Talán jobban kéne tudni, mitől ébred a kedvük! Nézzünk példákat, csak kettőt. Valahogy „nincsenek benne a köztudatban”, merthogy ami jól megy, arról minek beszélni.

Például az ismeretterjesztés... Azt mondja a statisztika, a városban az ismeretterjesztés sokféle programján résztvevőknek körülbelül a fele nincs még harmincéves. Nincs csodálkoznivaló, ha valakit nem hat meg ez az adat, bár meglepően nagy számot takar; de szerencsésen túlvagyunk azon, hogy a számoktól engedjük bővülni magunkat. A figyelemre méltóbb már a tény: ebből a tömegben sokan vannak, akik örömmel találkoznak a „nekik való” művelődési formával és fölébredt nagy kedvük azóta sem csapant. Az egyetemi és főiskolai önálló TIT-szervezetek tagjairól van szó. Azokról a hallgatókról, akik a városi szervezet irányításával, de saját igényeik és képességeik szerint „csoportosultak”, szerveznek, előadnak, tudást terjesztenek és — szereznek. A többi fiatalnak bővítik a kulturális kínálatot és ébresztgetik hozzá a kedvet. Abból, hogy ők rátaláltak a művelődés nekik megfelelő tartalmára-formájára, abból a közös hasznunk egyre csak nő az idővel.

Mint hogy ezeket a hallgatókat a minőség érdekli, csak kifogástalan felkészültséggel képesek a még érdektelenekeket érdeklődésre bírni; aki közülük sajátjának érzi ezt a célt, meg ad is magára, nem győzi gyarapítani a tudását. Ebből a körből aztán nemigen lehet már kilépni anélkül, hogy hiányérzet ne maradjon. Itt a példa, hogyan lesz része az életnek a művelődés. (Megjegyzendő még: az idén „intézményesen” is segíti a városi TIT az ifjúsági előadók módszertani képzését; szeretnék elérni, hogy minden nehézség nélkül szót értsenek az ifjú ismeretterjesztők hasonló korú közönségükkel; mondjuk: merjenek minél többet beszélgetni.)

És aztán — például az ÉDOSZ... Látványos eredményeikről sokan tudnak, tapsolnak nekik, de arról, hogy ezeket milyen műhelyben, milyen légkörben, milyen alapállásból lehet megcsinálni, legfeljebb a pedagógusok sejtik. Ok ugyanis tapasztalhatták, a gyerekeknek éppen megfelelő célt is kizárólag életkorukhoz passzoló módszerekkel és szuggesztív egyéniség irányításával lehet eredményesen dolgozni. Aki sűrűn megfordul a táncsoport műhelyében, az is elámul: katonás, áttekinthető rendben, makulátlan tisztán a kosztümök tömege, a gyerekek hímezték. A látvány a szemet kápráztatja és a fiatalokról való előítéleteinket semmiti.

Manapság, amikor mindenki rohan, időhiányban szenved, a felszínesség-felületességét úgy hordozzuk, mint a mezőn járó az észrevétlen ráta-padt bogáncsot, nos, akkor ezek a gyerekek lelkesen, műgonddal öltögetik a kalocsai szirmokat. Olyan türelemmel, figyelmes odaadással végzik a kívülről hár-borzóztató aprómunkát, hogy kényyszerűnk az okokat kutatni. A táncval fogták meg őket, ez bizonyos, ahhoz meg ruha is kell. És persze a tehetség, fejelemen, lemondáson, céltudatos kívül szellemi nyitottság néprajzra, hon- és helyismeretre; zenei, mozgásművészeti, irodalmi fogékonyság. Legfőképpen és mindehhez azonban magatartásintárra van szükségük, amelyek hatására a tánc révén is egész személyiségük fejlődik.

Mi más, nagyobb eredménye lehetne a művelődésnek? Csak ne az „általában művelődést” kívánjuk el valakitől; a testhez szabott, határozott célért való művelődési alkalmak teremtek ugyanis a kimeríthetetlen érdeklődést, alakítják az egész embert — leginkább, ha fiatal.

Sulyok Erzsébet

Munkában a dohánypalántázók

A homoki gazdaságokban nem okozott fennakadást a közelmúltban lehullott nagy mennyiségű csapadék, sőt a talaj víztartalma a kertészeti növények ültetésére nagyon kedvező. Ezért a szegedi járás legnagyobb dohánytermelő gazdaságában, az ópusztaszeri Árpád vezér Termelőszövetkezetben néhány napja elkezdtek a dohány palántá-

zását. A tervek szerint az idén közel 80 hektáron termelnek dohányt. A palántákat a termelőszövetkezet fóliás kertészetében nevelték meg. Tegnap, csütörtökön a hideg idő ellenére is három ültetőgéppel dolgoztak, hogy mielőbb elpalántázzanak. A három géppel átlagosan 5—6 hektárral tudnak beültetni naponta.

Szekerce a Keszegben

Egy bárkának meghatározott a sorsa, túrnie kell. Most például azt, hogy szálára szedjék. A régi haltartó bárkát, a Keszeget most „boncolják”. Bordaát, oldalát kibontják, megnézik, megvizsgálják, hogy aztán rendbe hozzák, újjá formálják. Vőnéki János ácsmester mondta, megcsinálják, de vízre nem mehet, mert ha a Várkertből visszaeresztik a Tiszára, akkor másként kell összevarrni az oldalát.

Ekkor kéredezett elő az első kérdés: miért? — Mert befolyik a víz a varrás mellett. — Eddig úgy tudtam, a ruhát, meg a nádtetőt szokták varrni... Erre elmondott szép sorjában a moházástól az iszkabálásig mindent, ami a bárkaborda varrására ráillik.

A szegedi múzeumban is sokáig gond volt a Keszeg. Alig találtak rá embert, aki rendbehozza. Nincs már szuper-mester, s új bárkát is a 20-as években csináltak utólagra hajóácsok. Annak pedig már jó ötven éve. Végül aztán mégis nyélbe ütötték a dolgot, a Vőnéki testvérek, János és László, Sövényházi István segítségével nekifogtak a Keszegnek, mert jól kikezdté az idő.

— Mi a munka vele? — A két fülkét csak javítjuk — mondja Vőnéki János —, a középsőt, a haltartó részt kicseréljük. A négy tartóbakot meghagyjuk, ahhoz vesszük hozzá a többi.

— Neki mertek fogni? — Az idősebb kolléga, Sövényházi István hajóács volt valamikor. Vele együtt dolgozunk tíz éve óta, mindig segít, ha valahol elakadunk. Ide is érvényes a régi mondás: egy ács, nem ács.

Megtoldhatjuk annyival, három ács, már áll a ház. Jobban mondva, áll a bárka. Van vele bajuk bőven. Olyanná akarják csinálni, amilyen volt.

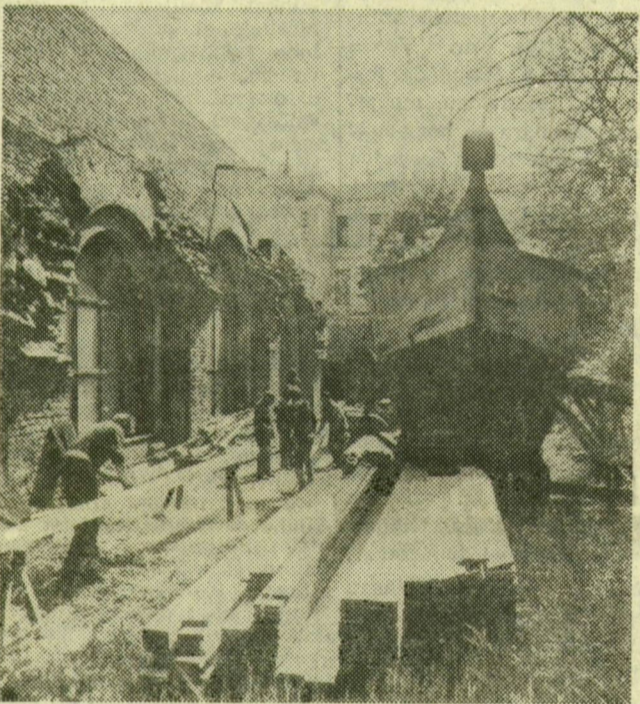
— Mentjük a menthetőt — mondja a fiatalember a Várkert hűvösebbik oldalán. — Tartósítjuk, vegyszerezük, amiben még élet van. — Miről ismerik föl a jót?

— Látja azt a szem, mutatja a fa maga magát. Amit nem látunk kívülről, azt megmondja a szerszám. Ha nagyon szalad bele a szekerce, akkor vakarózhatunk.

— Jól szétkapták a bárkát, hogy rakják össze?

— Skiccről, meg a megmaradt rész alapján. Figyelembe véve, hogy vízre nem kerül. A légkamrák möhával vannak varrva, három sor kellene, hogy ne folyjon be a víz.

A többi szakmabéli fogást is elmondta, hogy csak fahajónal moháznak és szárazon sokkal több a baj a bár-

kával, mert nehezebb kifeszíteni, nehezebb tartani. Végezetül oda jutottunk, hogy a négy tartóbakot mindenképp megmentik, kipofozzák, megfoltozzák.

Ezek után illik „felhajtani” a Keszeg bárka múltját. Hogyan is vergődött szárazra, és miért nem szeret ott?

Haltartó bárka sok volt a Tiszán. Hajdanában a Keszeg is halaszdáké volt, utóbb a Kossuth Halászati Szövetkezet használta. Néhány kocsi tűzfűtő adta a műzeumnak. Daruvál emeltek ki a folyóból és hatalmas kocsihoz hozták a Várkertbe 1969-ben. A Hősök kapuja alatt nem akart beférni a bögője, az orra a villanyvezetékű, de az emberi lelemény segített. Az utolsó métereket hevederen tette meg, azóta ott van. Boncolás előtti állapotok hossza 17 és fél méter, nyolc haltartó rekesssel. Az orra olyan, mint a nagybögő nyaka. 1920 táján építették, az egyik legnagyobb volt akkor és legtovább szolgált a Tiszán.

A szép napos délelőttön van idő bámészkodásra a Várkertben. Régészlányok földet keresnek a Keszeg orránál, s az autók robaja tompán érkezik a kátrányszagú deszkák közé. Csenedesebb itt a város, visszahozza a múltat. A vár sok vihart látott téglái közé bebújik a melegítő napsugár és kicsal nézelődni néhány pókot. A boltív ablak pléh párkányán maroknyi rozsdás, görbe, gombfejű cigányszög amit állítólag a kovácsok ma már nem tudnak jóra kalapálni. Halomban hosszú lyukacsos deszka. Megette mind a kenyere javát. Az ácsból lett hajóács, Vőnéki János azt mondja rájuk:

— Nagyon viseltesek, a

víz kinyalta a likakat, mind el köll dobni. Újakat tesszünk helyettük. Ezek mindig vízben álltak, mert ebből rakták a halakat, lyukacsos deszkával rekesztették el őket.

— Babramunka ez — mondja —, inkább egyedi. Van közte ilyen is, olyan is. A varrás, az iszkabálás sok idő. A bordázás meg a burkolás jobban látszik. Nem haladós, az biztos. Így, hogy az egész bárka gyámokon áll, most minden olyan fordított.

— Van hozzá anyag? — A módját kell megtálni, hogy legyen. A típus nem jó hozzá. Például az iszkabának csak a nevét ismerik.

— Mi az? — Rendeteg köll belőle, ezzel fogatjuk oda a lécet — mutatja a fényes, hajlított lemezt, amelynek két hegyes végét a bordákba veri. — Ilyet már nem kapni, úgy vágjuk ki ollóval.

Nemsokára meglátjuk, milyen a „mütött” Keszeg, s az is kiderül, jó felé szaladt-e a szekerce.

Majoros Tibor

A Brit Vöröskereszt küldöttsége Szegeden

A Magyar Vöröskereszt meghívására hazánkban tartózkodó Brit Vöröskereszt-delegáció tegnap, csütörtökön Szegedre látogatott. A delegáció vezetője Sir Evelyn Shuckhurgot, a brit Vöröskereszt elnökét, aki egyben a nemzetközi Vöröskereszt állandó bizottságának elnöki tisztét is betölti és Mrs. Ann Alington, brit területi Vö-

Mentőszolgálat

Harminc év alatt 27 millió beteget szállított

A megszervezés óta eltelt három évtizedben huszonhétmillió beteget szállított a magyar mentőszolgálat. Sokszor úttalán területeken 650 millió kilométer tették meg a mentőkocsik, hogy segítséget vigyenek a bajba jutott embereknek. Kezdetben 77 mentőállomás volt, ma 159 hálózza be az országot, s 1300 mentőkocsi áll indulásra készen a nap bármely szakában. Több városban épül új, korszerű állomás — hangoztatta csütörtökön Pé-

csett, az országos mentőszolgálat megalakulásának 30. évfordulója alkalmából rendezett tudományos ülés megnyitóján beszédében Medve László egészségügyi miniszterhelyettes. A továbbiakban pedig arra utalt, hogy ez az ünnepi ülés olyan időszakban zajlik, amikor a sürgősségi betegellátásban jelentős eredményeket értünk el. Ez alatt nemcsak azt kell érte-

ni, hogy a klinikákon, kórházakban intenzív osztályokat hoztak létre, s hogy javultak az országos mentőszolgálat tárgyi és személyi feltételei. A munka tartalmi vonatkozását tekintve is jelentős a fejlődés. Az orvostudomány új eredményei is nagyrészt azokon a területeken születnek, amelyek a sürgősségi betegellátással kapcsolatosak.

A miniszterhelyettes be-

jelentette: rövidesen megalkul a Magyar Mentésügyi Tudományos Társaság, amelynek fontos szerepe lesz a magyar tudományos életben és az egészségügyi ellátás szervezésében, mivel felöleli az orvostudomány legkülönbözőbb ágait és egészségügyi ellátási formákat.

A megnyitót után szkeciókban folytatódott a tanácskozás. Két nap alatt nyolcvan előadás hangzik el.

Mentőkörülmény-e a gyengeelméjűség?

A Legfelsőbb Biróság állásfoglalása

Az értelmi fogyatékosokat, hogy pénzért ölni főben-bírósaik enyhítő körül-járó bűn — hangoztatta haményként értékelik. E szatározatában a Legfelsőbb Bíbály alól tett kivételt leg-róság. Ezért semmivel sem több a legfőbb bírói fórum, bírálta el enyhébben bűnce-amikor egy nyereségvágyból lekményüket, mint más eset-eltövetett, három vádlottas azért sem volna. Már csak emberölési bűnügy kapcsán azt sem, mivel a vádlottak elvi iránymutatást tartalmazó iszásokok, munkakerülők, s tettüket garázdasággal, bot-rányos viselkedéssel is teté-zés. A vádlottak: Suha Pál 20 éves átányi lakos, fiatalkorú ri Megeyi Biróság ítéletét, az unokatestvér, az ugyan-csak 20 esztendő Suha Rudolf. Mindhárman a gyenge-elméjűség határán levő, alacsony intellektusú emberek, ami jórészt elhanyagolt isko-ra, Annáék pedig a fiatal-láztatásukra vezethető visz-sza. Azzal azonban az érte-lennek ezen a csekély fokán s ugyanilyen időtartamra a is tökéletesen tisztában yol- közügyektől eltiltásra ítéle.